

вважається перевагою над чоловіками в розумінні особистісних проблем співробітників, прихильність демократичному стилю керівництва. Більшість дослідників дотримується протилежної точки зору: підвищена емоційність і особистісна орієнтація в ділових відносинах діє як негативний фактор ефективного керівництва. Але він може бути нейтралізований, якщо жінка-керівник «виробить у себе високу стійкість до фрустрації й емоційних сплесків. Тому досі жінці-керівнику доводиться долати труднощі для досягнення успіхів.

Важливою біологічною ознакою, що впливає на ефективність діяльності менеджера, є вік. В управлінській діяльності необхідно враховувати психологічні особливості вікових етапів життєвого шляху. У науковій літературі можна зустріти різні вікові періодизації. Широко відома періодизація життєвого шляху, розроблена Д. Б. Бромлеєм.

Дорослість: рання дорослість – 21-25 років, середня дорослість – 25-40 років (пік інтелектуальних досягнень), пізня дорослість – 40-55 років (занепад фізичних і розумових сил), передпенсійний вік – 55-65 років (пік для найбільш загальних соціальних досягнень).

Старіння: відхід від справ – 65-70 років (сприйнятливості до порушення стереотипів), старість – 70-75 років, старіння – після 75 років.

Кожен віковий період передбачає деякі особливості поведінки в організації, які повинен враховувати керівник. З віком змінюється мотиваційна сфера людини, накопичується досвід, формуються навички, вміння і в той же час – стереотипи, може знизитися швидкість оволодіння новими знаннями та навичками. У зрілому віці (середня дорослість) досягається більш високий рівень мисленнєвої діяльності (Е. Харке) і знижуються показники образного мислення (Б. Бромлей). Збереження інтелектуальної працездатності людини з віком у значній мірі залежить від того, завдання якого рівня складності доводиться йому вирішувати в організації, і в якій мірі він включений у процес постійного навчання (самонавчання, навчання в діяльності і т. ін.).

Сучасна теорія менеджменту не може однозначно відповісти на питання про оптимальний вік. Вважається, що більш високі керівні посади вимагають більш зрілого віку. У Японії середній вік президентів великих компаній в обробній промисловості – 63,5 років, у США – 59 років. Як молодий, так і літній вік мають свої переваги і недоліки, що впливають на ефективність роботи керівника. Головні переваги молодого керівника: енергійність, висока сприйнятливості до інновацій і підприємництва, міцне здоров'я, хороша працездатність. Але вони поступаються старшим колегам у досвідченості, специфічному людському капіталі – знаннях специфіки організації, холонокровність, мудрості, умінні відрізнити головне від другорядного. Там, де слабкі механізми конкурентного відбору кадрів, врахування стажу та віку доцільне, і, навпаки, де ефективність керівництва регулярно перевіряється конкуренцією, встановлення вікових бар'єрів недоцільне.

Оцінка та врахування біологічних факторів дає можливість краще зрозуміти і оцінити поведінку і вчинки менеджера.

МАЛОЗНАЙОМА ТЛАДІАНТА СУМНІВНА ЯК БОТАНІЧНИЙ ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ШКОЛЯРІВ

Пивовар Н.М., Хілінська Т.В.

Полтава, Україна

Тладіанта сумнівна (*Thladiantha dubia* Bunge) – дводомна рослина, з родини гарбузових. Рід налічує 15 видів трав'янистих ліан. Стебло жорстко-шорстке, повзуче, відмирає на зиму. За допомогою вусиків ліана підіймається по підпорах на висоту до 3-5 м. Листки широкоовальні, біля основи серцеподібні, по краях зубчасті. Коріння потовщені у вигляді бульб. У дикому стані росте на Далекому Сході і в Північному Китаї.

Тладіанту висаджують вздовж парканів, біля стін будівель для оформлення колон, для оздоблення терас, альтанок, стовбурів старих дерев, для укриття схилів, скель, урвищ, земляних насипів.

Квітки у тладіанти сумнівної жовті, роздільностатеві, розташовані на різних особинах. Чоловічі квітки – широкодзвоникоподібні, злегка несиметричні, п'ятичленні, з загнутими назад пелюстками, зібрані в суцвіття. Жіночі квітки – плоскі, поодинокі. Плоди – подовжено-яйцеподібні, спочатку волохаті, темно-зелені, при дозріванні оранжево-червоні з зеленими смужками. Цвіте з липня по вересень.

На своїй батьківщині, у Східній та Південно-Східній Азії, рослина запилюється крихітною

бджілкою, яка ночує в чоловічій квітці. Вранці, вся в пилку, вона починає відвідувати жіночі квітки, таким чином, сприяючи продовження роду.

Для отримання плодів у нас потрібно штучне запилення. Квітки тладіанти запліднюються пилком своїх чоловічих особин, але легко дають зав'язь від запилення пилком абсолютно інших родів з родини гарбузових. У свою чергу огірки, дині та гарбузи легко запліднюються пилком тладіанти, у результаті спостерігаються такі явища: одні сорти динь і огірків не змінюють загального зовнішнього вигляду плоду, інші дають абсолютно змінену форму і забарвлення. Так можна створювати нові види багаторічних овочів.

І. В. Мічурін влітку 1934 р. вдало провів досліди зі схрещування тладіанти з гарбузом, огірком, динею. Вважав тладіанту виключно вдалим об'єктом для демонстрації дослідів з віддаленої гібридизації.

Розмножується тладіанта бульбоподібними корінням і їх поділом. Кореневі бульби утворюються у великій кількості на повзучих столонах. Столон – тонкий горизонтальний пагін з довгими міжвузлями. Ділять кореневі бульби навесні, у другій декаді травня, коли з'являються пагони. Бульби слід висаджувати відразу на відведений для них постійний ділянці на відстані 20-30 см на глибину 15-20 см. Відразу після висаджування натягають шпагат. Пагони будуть чіпатися за шпагат і підійматися вгору. Грунт між рослинами слід утримувати пухким і вільним від бур'янів. Для збереження вологи грунт мульчують.

Тладіанта розвивається найкраще на сонячних ділянках південної та східної експозиції, на родючому і вологому ґрунті, найкраще на суглинках. У посушливе літо вимагає частого і щедрого поливу. Вирощують тладіанту, як у якості декоративної рослини, так і для вживання в їжу. Після цвітіння починають утворюватися плоди довжиною до 10 см, які нагадують за формою огірок, спочатку він зеленого кольору, потім починає червоніти. Саме з цієї причини друга назва «червоний огірок». Тладіанта – їстівна, молоді плоди вживають у салат, а зрілі червоні на джем і варення. Смак стиглих плодів – огірок з медом. Вважається, що регулярне вживання в їжу червоних огірків тладіанти допомагає у лікуванні, а також профілактиці більшості захворювань шлунково-кишкового тракту.

Тладіанта дуже декоративна і до того ж має цілючі властивості. Від інших гарбузових вона відрізняється підвищеним вмістом цукру в плодах і наявністю крохмалю у підземних бульбах.

З лікувальною метою використовуються бульби, коріння, трава (стебла, листки, квітки), насіння.

У бульбах виявлені сапоніни, в траві – кумарини. Відвар бульб в китайській медицині використовується як жовчогінний, сечогінний, лактогінний засіб. Трава, плоди, насіння використовуються у вигляді настою при гіпертонії і головного болю. Настій квіток вживають при грипі. Відвар насіння в китайській медицині застосовується аналогічно корінням, а також як відхаркувальний, в'яжучий, гемостатичний і протицинготний.

Серйозно селекцією даної рослини ніхто ще не займався. Тож ми вважаємо, що вчителям біології є сенс познайомити учнів з цією дивовижною рослиною, використати її як об'єкт для проведення дослідів і досліджень у рамках виконання робіт МАН. Вивченню можуть підлягати різні особливості тладіанти сумнівної – це і розмноження, і видоутворення, і гібридизація, і лікувальні властивості тощо.

Також ми переконані – знайомство з різноманітністю рослинного світу на Землі викликає подив й інтерес, які активізують пізнавальну активність школярів, що веде, в кінцевому результаті, до свідомого й бережного ставлення до всього оточуючого, примноження його багатств.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДИТИНИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЗНЗ

*Пінчук Г.М., Малаканова Л.В.
Полтава, Україна*

Метою освіти в сучасному суспільстві є створення умов для самовизначення та самореалізації особистості, але на сьогоднішній день ця мета не може бути реалізована тільки в рамках навчання та виховання. Виникає необхідність вводити у навчально-виховний процес педагогічну підтримку дитини для оптимального розвитку Особистості учня.

Під педагогічною підтримкою розуміється діяльність педагогів-професіоналів щодо надання превентивної та оперативної допомоги дітям у вирішенні їх індивідуальних проблем, пов'язаних з фізичним та психічним здоров'ям, спілкуванням, з успіхами у навчанні, життєвим та професійним самовизначенням [1].